

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน สรุปข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิคมมหาชนไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ พรรคนิคมมหาชนจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมากกว่าเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา และอยู่ภายใต้เงื่อนไขของมาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคนิคมมหาชนจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่า พรรคนิคมมหาชนซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๕ มิได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๒. นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ แล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งสำเนาคำร้องเพื่อให้พรรคนิคมมหาชนยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน

พรรคนิคมมหาชนยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปได้ว่า

๑. พรรคนิติมหาดินจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเป็นเวลาเพียง ๕๓ วัน แต่มีภาระหน้าที่ในการดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรค และจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งต้องเผยแพร่นโยบายของพรรค และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เช่น การจัดตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งพรรคได้ใช้ค่าใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคได้จัดหาเอง หลังจากการเลือกตั้งแล้วพรรคต้องจัดทำรายงานค่าใช้จ่ายดังกล่าวประกอบกับรายงานตามพระราชบัญญัติอื่นๆ อีกหลายประการ

๒. เจ้าหน้าที่พรรคนิติมหาดิน นำส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) ค่าต่ำกว่ากำหนด แต่เป็นความผิดพลาดที่ควรแก่การได้รับความกรุณาปราณีจากศาลในการบรรเทาโทษ ให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป โดยได้แนบแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคที่ได้ยื่นไว้ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองมาพร้อมนี้

๓. นอกจากนี้พรรคนิติมหาดินมิเคยได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเพียงรายการเดียวที่มีได้ยื่น อีกทั้งพรรคมิได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอันเป็นงบประมาณแผ่นดิน ดังนั้นถือว่าพรรคมิได้ทำความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด

พรรคนิติมหาดินจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยมีคำสั่งคุ้มครองของนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากมีเหตุบรรเทาโทษ

พิจารณาแล้ว คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคนิติมหาดินรับฟังไม่ได้ เนื่องจาก

๑. พรรคนิติมหาดินเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” ดังนั้น พรรคนิติมหาดินซึ่งจัดตั้งขึ้นเป็นเวลา ๕๓ วัน จึงต้องจัดทำรายงานดังกล่าว และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔

๒. พรรคนิติมหาดินยอมรับว่า พรรคยื่นรายงาน ฯ เกินเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ คือยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปรากฏตามเอกสาร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แม้ว่าแบบ ท.พ. ๘ ของพรรคนิติมหาดินได้ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔ ก็ตาม อีกทั้งพรรคมิได้ปฏิเสธว่าไม่ทราบกำหนดเวลาที่จะต้องแจ้งรายงาน ฯ ให้นายทะเบียนพรรคการเมือง เพียงแต่โต้แย้งว่าไม่ได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่ในการเตือนดังกล่าว

๓. ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๕ เป็นบทบังคับที่ให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ต้องดำเนินการภายในระยะเวลานั้น ๆ เช่นเดียวกับมาตรา ๒๕ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดหาสมาชิกครบห้าพันคน และจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ครบสี่สาขาภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้ง หากพรรคการเมืองไม่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้จะมีบทลงโทษกำหนดในมาตรา ๖๕ (๕) ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒

ดังนั้น เมื่อมีเหตุตามมาตรา ๓๕ เกิดขึ้นกับพรรคนิติมหาชนแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ